

NUMER (15) 1/2023

MAGAZYN JIM

**RAZEM
JESTEŚMY SZCZĘŚLIWI!**

WWW.JIM.ORG

DROGI PRZYJACIELU

Dzięki Twojej pomocy każdego dnia możemy wspólnie budować lepszy świat dla osób w spektrum autyzmu. Z przyjemnością przekazuję Ci najnowszy numer Magazynu JiM. Cieszę się, że mogę opowiedzieć Ci o tym, co wydarzyło się u nas w ciągu ostatnich kilku miesięcy. A wszystko dzięki Twojemu wsparciu!

Z Twoją pomocą każdego dnia spełniamy marzenia i pokazujemy niezwykłe, autystyczne talenty. Szczerze wierzymy w to, że każda osoba ma jakiś talent. Każda! Niestety pasje osób w spektrum często pozostają niezauważane. By to zmienić czasami wystarczy drobny gest lub miłe słowo. „Autystycznie utalentowani” to wsparcie, które ma zachęcić do dalszego rozwoju.

Bardzo chcemy Ci także opowiedzieć o 13. Międzynarodowym Kongresie Autism-Europe, który zorganizowaliśmy. To największe w Europie autystyczne wydarzenie po raz pierwszy w historii odbyło się w Polsce!

Kongres był okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń między osobami w spektrum, ich bliskimi, a także badaczami i praktykami. Padło wiele mądrych słów na temat sytuacji osób w spektrum.

W tym numerze zobaczysz także, jak dzięki Twojemu wsparciu osoby w spektrum mogą się rozwijać. Poznasz Martynkę, która od lat jest pod skrzydłami Fundacji. Zobaczysz jak Marta realizuje się na scenie grając w świątecznym spektaklu. To tylko część z tysięcy historii, które swój szczęśliwy finał mają dzięki Twojej pomocy!

Dziękuję, że jesteś z nami. Życzę przyjemnej lektury.

Tomasz Michałowicz

T. Michałowicz

Prezes Fundacji JiM

SPIS TREŚCI

Z WYKRZYKNIKIEM!

Niech to będzie radosny czas! **2**

Wspieramy Autystyczne Talenty. **5**

BLIŻEJ SAMODZIELNOŚCI

Razem jesteśmy szczęśliwi! **8**

ZE ŚWIATA AUTYZMU

Największe w Europie autystyczne wydarzenie już za nami. **10**

Otwarcie rynku pracy dla osób w spektrum. **13**

CO SŁYCHAĆ W JiM?

16 Bezpłatna pomoc prawna w Fundacji JiM.

18 „Mały Książę” w wykonaniu podopiecznych JiM.

AKADEMIA SZTUKI

20 Prace plastyczne naszych podopiecznych.

ANIELSKIM PIÓREM

22 Pomagając spełniasz marzenia!

— Z WYKRZYKNIKIEM! —

Niech to będzie radosny czas!

Święta i okres noworoczny to dla wielu z nas jeden z najbardziej wyczekiwanych momentów w ciągu roku. Choinka przystrojona lampkami, błyszczące sylwestrowe dekoracje, odświętne stroje, czy niecodzienne potrawy na stole. To na ogół prawdziwa gratka i powód do radości. Niestety nie dla każdego. Nadmiar bodźców dla osób autystycznych często okazuje się nie do zniesienia. Przez to też wiele osób spędza ten czas w samotności.

U osób w spektrum koniec roku może być wyjątkowo trudnym czasem. Migające lampki lub błyszczące ozdoby mogą powodować realny ból i dezorientację. Dodatkowo hałasy takie jak: głośna muzyka, huk fajerwerków lub nawet gwar przy stole mogą okazać się nie do zniesienia. Do tego dochodzą jeszcze intensywne zapachy i nowe smaki oraz tekstury gotowanych potraw, które dla osób z nietolerancją pokarmową mogą być nie lada wyzwaniem. Jednym radość świąt odbiera nadmiar bodźców, dla innych najbardziej dotkliwa jest samotność. Ze względu na odmienny sposób zachowania niewiele rodzin chce gościć w swoich domach osoby w spektrum autyzmu. Często nie rozumieją ich odmiennych zachowań, odbierają je jako źle wychowane lub niegrzeczne. Tę niechęć i brak zrozumienia widzą osoby autystyczne, które ostatecznie często decydują się na rezygnację ze wspólnego świętowania. W efekcie święta i sylwestra spędzają w samotności. Osoby w spektrum bardzo często doświadczają wykluczenia i dyskryminacji.

A przecież wcale nie musi tak być! Osoby autystyczne bardzo nie lubią zmian. Trudne jest dla nich zaburzenie codziennej rutyny, która daje poczucie bezpieczeństwa. Dlatego, gdy nagle dużo się dzieje, mogą one reagować w sposób, który nie dla wszystkich będzie zrozumiały – np. głośno krzyczeć albo wyjść z pokoju. To nie znaczy, że mają dość swoich bliskich. Po prostu potrzebują czasu, by przez chwilę odpocząć od nadmiaru bodźców. Bywa też, że nie chcą spróbować pieczołowicie przygotowywanych potraw. Powodem jest wybiórczość pokarmowa, która często towarzyszy spektrum autyzmu. Choć dla wielu bywa to niezrozumiałe u takich osób już sam smak, zapach czy konsystencja niektórych potraw źle na nie wpływają. Ściszenie muzyki w sylwestra, mówienie spokojnym głosem, czy zaproszenie kilku osób zamiast kilkudziesięciu to rzeczy za które autystyczny gość na pewno będzie wdzięczny. Dlatego w Fundacji podczas corocznych kampanii świątecznych przekonujemy, że nawet drobne gesty mogą zdziałać wiele dobrego.

W tym roku zapytaliśmy osoby w spektrum o ich świąteczne marzenia i noworoczne postanowienia. Oto niektóre z nich:

„Tak najbardziej na świecie to chciałbym dostać słuchawki. Nie muszą być jakieś super, wystarczą mi takie zwykłe. Bardzo lubię słuchać muzyki, pozwala mi się wyciszyć jak się za bardzo zdenerwuję. Gdybym miał słuchawki to mógłbym usiąść razem z rodzicami przy stole, posłuchać muzyki i byłoby mi dużo łatwiej. Może w tym roku się uda. Mama mówi, że Mikołaj spełnia marzenia dzieci”.

Kacper, lat 9

„W nowym roku najbardziej chciałabym mieć przyjaciółkę. Taką prawdziwą! Taką, która potrafiłaby mnie zaakceptować. Mogłybyśmy razem plotkować, chodzić na zakupy, może do kina. Teraz ciężko się z kimś spotkać. W szkole raczej jestem typem samotnika. Nie mam za wielu znajomych, a przyjaciół to już w ogóle. Obiecuję sobie, że kogoś poznam i spróbuję otworzyć się na ludzi”.

Marzena, lat 14

„Byłoby naprawdę super, jakbym dostała kamień! Zbieram je od dawna i mam już dużą kolekcję. Kamienie są ekstra – nie wiem, czemu inni tego nie rozumieją? Są gładkie i takie miłe w dotyku. Ostatnio przeglądałam je wszystkie i zauważyłam, że mam dużo takich okrągłych i jasnych. A nie mam ani jednego płaskiego”!

Kasia, lat 6

„W nowym roku chciałabym być odważniejsza. Co roku odmawiam znajomym i rodzinie, którzy zapraszają mnie na spotkania. Czasami to mnie po prostu przerasta. Ten hałas, tłok i rozmowy z innymi. Może dla kogoś to śmieszne, ale boję się, że nie odnajdę się w grupie, że się wygłupię. Dlatego nigdzie nie chodzę. Chciałabym to zmienić. Dla siebie i dla moich bliskich”.

Ania, lat 24

W ferworze noworocznych i świątecznych przygotowań często emocje i uczucia odchodzą na dalszy plan. Skupiamy się na prezentach, kracjach i potrawach. Jako Fundacja w tym szczególnym czasie apelujemy: spójrzmy na święta i nowy rok z perspektywy osoby w spektrum! Otwórzmy się na drugiego człowieka i jego emocje - nawet te nietypowe, nieracjonalne lub trudne do zrozumienia. Dzięki Wam i Waszej pomocy co roku możemy walczyć o to, aby ten czas był radosny dla wszystkich. Jesteśmy niezwykle wdzięczni, że możemy polegać na wsparciu wyjątkowych osób, takich jak Ty! Z Twoją pomocą możemy więcej.

— Z WYKRZYKNIKIEM! —

Wspieramy Autystyczne Talenty!

Każdy człowiek posiada jakiś talent – jesteśmy o tym przekonani! Niestety, nie wszyscy mogą go rozwijać. Często osobom autystycznym trudniej realizować swoje pasje, ponieważ nie zawsze mogą liczyć na wsparcie. Zazwyczaj ich talenty zostają niezauważone i niedocenione.

Talenty mogą być różne, tak jak różni są ludzie. Dla jednych będzie to śpiew lub taniec, dla innych zapamiętywanie map lub śledzenie prognozy pogody. Chcielibyśmy, aby każda osoba autystyczna mogła z radością szlifować swoje mocne strony. Z tego powodu przygotowaliśmy kampanię „Autystycznie Utalentowani”, w której prezentujemy niezwykle dokonania osób w spektrum. Wybraliśmy kilka historii, które pokazują jak wiele znaczy dla każdego z naszych bohaterów talent. Pasje poprawiają też jakość i komfort ich życia. To właśnie dzięki zaangażowaniu ludzi o wrażliwych sercach osoby takie jak Oliwia, Antek czy Klaudia mogą się realizować, osiągać sukcesy i rozwijać zainteresowania. To dzięki wsparciu mają szansę na samodzielną i szczęśliwą przyszłość!

Pewne zachowania, nawet charakterystyczne dla osób w spektrum, bywają pomijane, nierozpoznane lub niezrozumiane przez rodziców. Na etapie poszukiwania ich przyczyny ciężko jest myśleć o wspieraniu talentu dziecka. Gdy pojawia się próba diagnozy mało kto pamięta np. o lekcji skrzypiec, czy treningu piłkarskim. Sam moment diagnozy, mimo że wielu rodzinom daje ulgę, często wiąże się też z szokiem i koniecznością reorganizacji dotychczasowego życia. Zazwyczaj rozwój zainteresowań odchodzi wtedy na dalszy plan. „Od urodzenia mówiliśmy, że Antek to taki smutny chłopiec, bo nigdy się nie uśmiechał. Okazało się, że ma zespół Aspergera. Ten pierwszy odbiór, ta diagnoza to był szok” - mówią rodzice Antka Radzimskiego, młodego mistrza szachowego, jednego z bohaterów „Autystycznie Utalentowanych”.

Antoni - utalentowany szachista

Damian - utalentowany rzeźbiarz i aktor

Osoby w spektrum często mierzą się również z dodatkowymi przeszkodami. Jedni borykają się z niezrozumieniem. Inni z całkowitym brakiem akceptacji i tolerancji. Jeszcze inni muszą pokonać ograniczenia, które nie są zależne od nich samych, czy otoczenia. Taką walkę stoczył **Damian Białas - młody rzeźbiarz i aktor**. Damian choć ma już 10 lat jeszcze 2 lata temu nie potrafił konstruować zdań. Obecnie nadal ma z tym pewne problemy, ale dzięki swojej ciężkiej pracy, a także pomocy rodziców i specjalistów, z każdym dniem robi postępy. Dziś Damian z sukcesami rozwija swoje zainteresowania.

Gra w filmach i serialach oraz rzeźbi w drewnie – spod jego rąk wychodzą małe dzieła sztuki. Zawsze może liczyć na wielkie wsparcie swojej mamy. Tak sam mówi o swoich pasjach: „Robię z drewna zabawki i meble – rzeźbię to, co widzę na co dzień. To dla mnie forma spędzania wolnego czasu. Aktorem chciałem zostać, bo to są fajne przygody. Grałem w „Pitbullu”, „Gliniarzach”, „Ukrytej Prawdzie” i w różnych reklamach. Mega dużo tego jest, ale będzie jeszcze więcej”.

Kolejna bohaterka naszej kampanii to **Oliwia Śmiechowicz**.

Pokochoła piłkę nożną, którą stała się jej największą pasją. Codziennie ciężko pracuje na swój sukces i każdego dnia udoskonala swoje umiejętności na treningach.

Pomimo wielu przeciwności, z którymi musi się mierzyć każdego dnia Oliwia nie przestaje marzyć i ma bardzo ambitne plany na przyszłość. „Moim najbliższym założeniem jest zagrać w Centralnej Lidze Juniorek, a następnie dostanie się do pierwszego albo rezerwowego składu Ekstraligi. Chciałabym zagrać w Bundeslidze albo we francuskim Division 1”.

Oliwia - utalentowana bramkarka

Z kolei Klaudia Lewandowska podkreśla: „Pasja jest motorem życia dla osób w spektrum, czy to autyzmu, czy ADHD”. Klaudia tańczy z wachlarzami bojowymi – to połączenie sztuk walki, baletu oraz teatru. Dzięki zajęciom udało jej się połączyć aktywność ze spotkaniami z innymi, wartościowymi ludźmi – przebywanie wśród nich daje jej poczucie bezpieczeństwa.

Klaudia - utalentowana tancerka

Bez wątplenia nasi bohaterowie mieli dużo szczęścia. Niestety, nie wszyscy je mają. Rozwijanie talentów osób autystycznych nie byłoby możliwe bez wsparcia. Czasem wcale nie potrzeba dużo. Wystarczy tylko jeden dobry człowiek. Taki, który dostrzeże talent osoby autystycznej i pomoże mu się rozwinąć. To ważne, żeby nie patrzeć na innych jedynie przez pryzmat spektrum a możliwości, które w nich drzemią. Zróbmy wszystko, aby każda osoba autystyczna mogła znaleźć swój talent i miała szansę, by go rozwijać. Każdy, dokładając swoją cegiełkę dobra, może zmienić świat na lepsze i wywołać uśmiech na czyjejś twarzy. Ty też możesz wspierać autystyczne talenty!

— BLIŻEJ SAMODZIELNOŚCI —

Razem jesteśmy szczęśliwi!

Z panem Mirkiem znamy się od dawna, bo codziennie od 10 lat przywozi i odbiera córkę z Fundacji JiM. Martynka trafiła do nas jako mała dziewczynka – najpierw do Przedszkola, później do Szkoły JiM. Dziś jest już nastolatką i nadal przebywa pod opieką Fundacji, która stała się dla niej drugim domem – takim w którym dobrze się czuje, jest akceptowana i w którym się nie nudzi.

Z tą Martynką rozmawiamy o drodze jaką wspólnie przeszli oraz o marzeniach i planach na przyszłość. „Jestem szczęśliwym człowiekiem” – tak mówi o sobie, „a moim marzeniem jest szczęście mojego dziecka”.

Martynka ma już 16 lat. Czy pamięta pan kiedy pojawiły się pierwsze objawy autyzmu u córki?

Pan Mirek: Tak, chociaż wtedy nie miałem pojęcia czym jest autyzm i że niepokojące zachowanie mojego dziecka może świadczyć o tym, że jest autystyczne. Do siódmego miesiąca życia Martynka rozwijała się prawidłowo. I nagle, praktycznie z dnia na dzień, zaczęła się zachowywać inaczej niż wcześniej. Dobrze to pamiętam. Bardzo płakała jak chcieliśmy ją wyjąć z łóżeczka. Nie wiedzieliśmy z żoną co się dzieje, dlaczego nasza córeczka tak krzyczy, co jej jest, a przede wszystkim jak jej pomóc.

Czy zgłosiliście się wtedy po pomoc do lekarza?

Pan Mirek: Oczywiście, że tak. Pomocy szukaliśmy wszędzie. Byliśmy u lekarzy wszystkich możliwych specjalizacji – doktorów i profesorów - wszyscy rozkładali ręce. Dopiero gdy Martynka miała około 6 lat po raz pierwszy usłyszeliśmy, że nasza córka może być w spektrum autyzmu. Takie rozpoznanie postawiła ówczesna dyrektorka Kliniki JiM. Wtedy zaczęliśmy raz w tygodniu przyjeżdżać na terapię do Fundacji JiM.

W tamtym czasie Martynka chodziła do przedszkola integracyjnego, ale szybko przenieśliśmy ją do Przedszkola terapeutycznego w Fundacji. Córce bardzo podobały się zajęcia terapeutyczne, w porównaniu do zajęć w przedszkolu integracyjnym, w którym nie miała odpowiedniej opieki i po prostu się nudziła. W Fundacji trafiła do czteroosobowej grupy, na którą przypadał jeden nauczyciel i pomoc nauczyciela, więc miała więcej uwagi, a Martynka lubi być w centrum uwagi <śmiej>. Bardzo szybko zaaklimatyzowała się w nowym miejscu. Pamiętam, że jej terapeutka opowiadała, że Martyna zabierała innym dzieciom zabawki, a rozdawała książki, bo córka uwielbia czytać i chciała żeby inni też czytali zamiast bawić się klockami <śmiej>.

Martynka, lat 16

Martynka z mamą

A co jeszcze lubi Martynka poza książkami?

Pan Mirek: Książki naprawdę uwielbia. Potrafi sama czytać, ale codziennie wieczorem czytamy razem przed snem. Moja córka nie mówi, ale wszystko rozumie. Oprócz czytania, bardzo lubi pisać. Jest to jej sposób komunikacji. Píše na tym co by chciała zrobić, albo co zobaczyła czy poczuła. Dzisiaj na przykład przy śniadaniu napisała „LISTOPAD”. Zaskoczyła mnie tym <śmiej>. Poza tym Martynka uwielbia muzykę. To paradoksalne, ponieważ córka miała wcześniej nadwrażliwość na dźwięki. W domu musiało być cicho, nie mieliśmy dzwonka do drzwi, telefon zawsze był wyciszony, a kiedy chcieliśmy odkurzyć, trzeba było zabrać dziecko z domu. Dzięki terapii integracji sensorycznej Martyna polubiła muzykę.

Na początku tylko klasyczną, ale teraz rozmaitą. Sama wyszukuje piosenki w Internecie i puszcza nam najnowsze remix'y. Śmiejemy się, że jest naszym „domowym DJem”.

Jak wyglądają jej relacje z innymi dziećmi?

Pan Mirek: Martyna ma starszego brata i głównie z nim się bawiła w dzieciństwie. Ale nie lalkami czy misiami, tylko samochodami <śmiej>. W ogóle córka ma oryginalne upodobania. Oprócz samochodów uwielbia wozy strażackie, kombajny i pociągi.

Często chodzimy na spacer do pobliskiego lasu przez który przechodzą tory kolejowe i razem obserwujemy przejeżdżające pociągi. Wyraźnie sprawia jej to przyjemność. Martynka lubi wychodzić z domu - chodzić na spacer czy jeździć na wycieczki rowerowe. Sama nie potrafi jeździć na rowerze, ale kupiliśmy riksę i wozimy w niej córkę. A gdy nie ma pogody razem oglądamy telewizję, na przykład sport, a szczególnie Formułę 1 – chyba część zainteresowań ma po mnie <śmiej>. Ale poza sportem Martyna kocha teleturnieje. „Jaka to melodia” to jej ulubiony, ale może być też „Familiada” lub inny. Jest tak podekscytowana, że czasem ogląda na stojąco. Potrafi stać przez godzinę przed telewizorem kiedy leci jej ulubiony program.

Czego Martyna nie lubi? Co ją denerwuje?

Pan Mirek: Najbardziej nie lubi jak jej ktoś nie rozumie. Martynka komunikuje się za pomocą piktogramów, nauczyła się tego podczas terapii. Ma też tablet z programem „Mówik”. Ale gdy nie ma pod ręką obrazków czy tabletu, porozumiewa się głównie na migi. Ja i jej mama rozumiemy córkę bez słów. Ale czasami gdy odwiedzamy babcię czy ciocię, Martyna nie potrafi wytlumaczyć o co jej chodzi i wtedy się denerwuje. Cieszymy się bardzo, że ostatnio zaczęła coraz więcej pisać.

To może być dla niej dużym ułatwieniem w komunikacji z innymi. Próbuje ją zmotywować do pisanania i czasami udajemy, że jej nie rozumiemy, żeby zachęcić ją do napisania tego co chce powiedzieć <uśmiech>. Nigdy nie zapomnę dnia kiedy napisała swoje pierwsze słowa. Wróciła do domu, wzięła kartkę i długopis... i po prostu zaczęła pisać.

Czego dzisiaj życzyłby Pan sobie i córce? Jakie jest Pana marzenie?

Pan Mirek: Nie wiem czego życzyłbym sobie... chyba mam wszystko. Jestem szczęśliwym człowiekiem. A Martynce życzę przede wszystkim zdrowia i żeby nauczyła się komunikować z innymi, bo wiem, że jej na tym bardzo zależy. No i żeby była szczęśliwa. To jest moim największym marzeniem!

Jak wyobraża Pan sobie przyszłość?

Pan Mirek: Martyna ma jeszcze dwa lata do pełnoletności i na pewno przez ten czas będziemy przychodzić do Fundacji JiM, jak codziennie od 10 lat <uśmiech>. A później się zobaczy. Może przeprowadzimy się w góry, które całą rodziną kochamy. Będziemy jeździć na wycieczki rowerowe i chodzić na spacerzy z naszym labradorem. Póki co przeprowadziliśmy się na wieś do domu z ogrodem i schodami <śmiech>. Tak, w domu koniecznie muszą być schody, bo Martynka uwielbia po nich chodzić. Jak była mała to bała się schodów. Mieszkaliśmy w bloku na czwartym piętrze i wyjście z nią na spacer było wyzwaniem. Ale córka pokonała swój lęk i teraz bez schodów nie wyobraża sobie domu. Ja nie wyobrażam sobie życia bez niej. I wiem, że razem pokonamy wszystkie „schody”.

Martynka z tatą

— ZE ŚWIATA AUTYZMU —

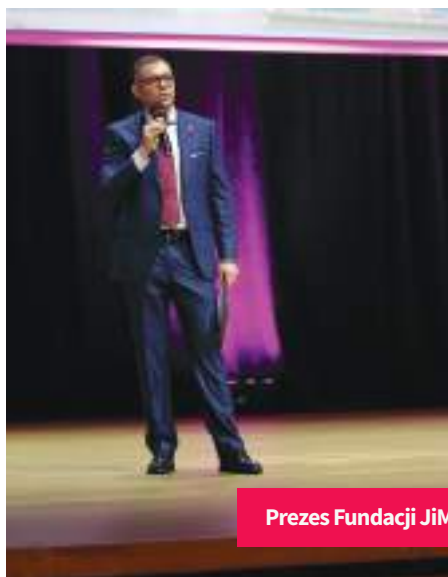
Największe w Europie autystyczne wydarzenie już za nami!

W tym roku to Fundacja JiM miała przyjemność i zaszczyt być organizatorem i gospodarzem 13. Międzynarodowego Kongresu Autism-Europe. To pierwszy raz w historii, kiedy wydarzenie tej rangi miało miejsce w Polsce. Dokładnie w Krakowie. Dziś możemy z dumą powiedzieć, że był to niesamowity i owocny czas w obecności gości z całego świata.

Tematy prelekcji i sympozjów wyróżniały się różnorodną tematyką, a w każdym wystąpieniu mogliśmy poznać 3 różne perspektywy: osób autystycznych oraz członków ich rodzin i opiekunów, praktyków (ze służby zdrowia, edukacji) oraz autorytetów naukowych.

W tegorocznym Kongresie wzięło udział ponad 1300 osób! Gościliśmy osoby w spektrum, ich rodziny oraz autorytety naukowe z całego świata. W tym ekspertów, badaczy i praktyków z dziedziny autyzmu. Celem naszego spotkania było omówienie wyzwań społecznych oraz naukowych, przed którymi stoi cała autystyczna społeczność. Podczas Kongresu osoby w spektrum razem z członkami rodzin mogli na równi z badaczami i profesjonalistami wyrazić swoje zdanie, podzielić się wiedzą i doświadczeniami. Stworzyliśmy przestrzeń, w której wiedza książkowa została wzbogacona o praktykę i życiowe doświadczenie. Liczymy na to, że takie rozwiązania pomogą w opracowaniu sposobów rzeczywistej integracji osób autystycznych na każdej dziedzinie życia, a także niesienia wsparcia rodzinom.

„Wierzę, że jeszcze przez wiele lat będziemy odczuwali skutki tego, że mogliśmy się tu spotkać i wymienić tak wieloma nowymi informacjami” - Tomasz Michałowicz, prezes Fundacji JiM.

Prezes Fundacji JiM

Tegoroczny Kongres opowiadał o najnowszych kierunkach rozwoju wiedzy, praw, usług, a także technologii, wykorzystywanej przy wspieraniu osób w spektrum. Motywem przewodnim Kongresu było hasło "Szczęśliwa podróż przez życie", a jego celem podkreślenie znaczenia naukowego podejścia do autyzmu z perspektywy całego życia osoby w spektrum.

Nie zabrakło ważnych tematów. Jednymi z wielu były: “Doraźna pomoc w zakresie zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży w spektrum autyzmu”, “Potencjał technologii w zakresie poprawy osób autystycznych – spojrzenie na przyszłość”. W wydarzeniu wzięło udział 106 prelegentów, z czego aż 37 w spektrum autyzmu. Jednymi z głównych prelegentów byli: Dr Catherine Lord - współtwórczyni ADOS-2, Prof. Emily Simonoff - znana z pracy nad problemami związanymi ze zdrowiem psychicznym, czy Ewa Furgał - założycielka organizacji wspierającej kobiety w spektrum autyzmu.

Kongres po raz pierwszy w historii miał formułę hybrydową. Dzięki temu uczestnicy mogli wziąć w nim udział w Krakowie, a także online z dowolnego miejsca na Ziemi.

“Uważam, że to wspaniałe, że Kongres jest dostępny również online, ponieważ wiele osób jest niezdolnych do podróżowania, z różnych powodów, a dzięki temu, Kongres jest dostępny dla wszystkich. I uważam, że to najlepsze rozwiązanie jakie zrobiła Fundacja JiM”. - Iryna Sergiyenko, dyrektorka ukraińskiej Fundacji Child With Future.

Prelekcje online dotarły do prawie 600 zarejestrowanych uczestników! Streaming wydarzenia odbywał się na 5 scenach i w 3 wariantach językowych: polskim, angielskim i francuskim. Łącznie uczestnicy Kongresu wysłuchali blisko 70 godzin wykładów i uczestniczyli w 466 prelekcjach i sympozjach.

Kongresy Autism-Europe odbywają się już od ponad 40-stu lat! W 1980 roku kilka stowarzyszeń rodziców osób w spektrum z różnych krajów europejskich zebrało się, aby zorganizować swój pierwszy Kongres. Celem było zachęcenie do wymiany wiedzy między badaczami, lekarzami i innymi profesjonalistami zajmującymi się autyzmem. W rezultacie informacje o diagnozie i formach wsparcia stały się bardziej dostępne dla rodziców. Na przestrzeni lat głos osób w spektrum stawał się coraz głośniejszy, a ich udział w spotkaniach coraz częstszy. Dziś doszliśmy do momentu, w którym następny Kongres będzie organizowany przez fundację As I Am prowadzoną przez osoby w spektrum.

Organizatorzy Kongresu

Otwarcie rynku pracy dla osób w spektrum

W Polsce żyje około 400 000 osób w spektrum autyzmu. Aktywnych zawodowo jest tylko 2% z nich. Bezrobocie osób autystycznych w stosunku do reszty społeczeństwa jest nieproporcjonalnie wysokie, a niemal co drugi niepełnosprawny mieszkaniec Polski jest zagrożony ubóstwem. Jednak wcale nie musi tak być! Osoby w spektrum mają chęci do pracy. Niestety niewielu pracodawców decyduje się na ich zatrudnienie.

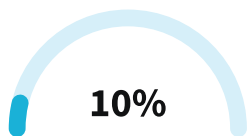
Brak edukacji i świadomości powoduje wykluczenie zawodowe osób autystycznych. A na to nie możemy się zgodzić!

Razem z Polskim Instytutem Ekonomicznym przygotowaliśmy raport "Droga do otwarcia rynku pracy w Polsce dla osób autystycznych". Objąśniamy w nim aktualną sytuację osób w spektrum na rynku pracy, tłumaczymy czym jest spowodowana, proponujemy realne do wprowadzenia rozwiązania, a także pokazujemy zyski jakie wiążą się ze wzrostem aktywizacji zawodowej osób w spektrum.

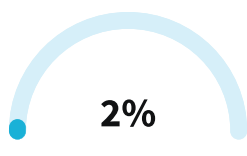
Jednym z problemów z jakim borykają się osoby autystyczne jest brak wsparcia. Gdy osoby w spektrum kończą edukację często "wypadają" z systemu opieki.

Nie mają zagwarantowanej kontynuacji wsparcia i pełnego dostępu do skutecznej rehabilitacji zawodowej i społecznej, która umożliwiłaby im przygotowanie się do pracy i samodzielnego życia.

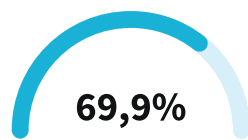
Przeważająca większość z nich, gdyby takie wsparcie otrzymała, zdołałaby nie tylko poprawić swój byt, ale też istotnie wpłynąć na rozwój gospodarczy kraju. Tylko według umiarkowanego scenariusza na aktywizacji zawodowej osób autystycznych Skarb Państwa zyskałby 12 miliardów złotych przychodu rocznie!

osób autystycznych
w UE wykonuje pracę
zarobkową

osób autystycznych
w Polsce wykonuje pracę
zarobkową

osób niepełnosprawnych
jest zagrożone
ubóstwem

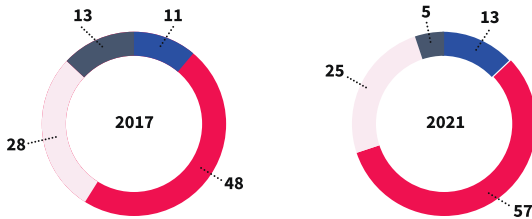
"Autyzm kojarzy się z potrzebami socjalnymi i jest postrzegany jako obciążenie budżetu państwa. Jest to podejście niesłuszne, gdyż co druga osoba autystyczna może pracować. W Polsce pracuje co pięćdziesiąta. To może i powinno się zmienić, tym bardziej, że według 62 proc. Polaków osoby autystyczne są w stanie pracować. Wystarczy od początku myśleć o nich jak o pracownikach i tworzyć ramy do wejścia w samodzielne życie".
- zauważa Tomasz Michałowicz, prezes Fundacji JiM.

Z przeprowadzonych przez nas badań wynika, że ponad połowa Polaków deklaruje, że będąc pracodawcą zatrudniłaby osoby w spektrum. Dlaczego więc to nie przekłada się na realne zatrudnienie?

Ponieważ wiedza Polaków na temat tego czym jest autyzm wciąż jest bardzo mała. A przez to pracodawcy nie potrafią dostosować miejsc pracy do warunków jakich potrzebują osoby w spektrum. Często - jak pokazujemy w raporcie - wystarczy niewiele np. osobny pokój do pracy zamiast współdzielonej przestrzeni, czy możliwość uczestnictwa w spotkaniach online bez konieczności pokazywania twarzy.

Ważne w tym jest także budowanie świadomości na temat autyzmu wśród współpracowników. Niestety wciąż często zdarza się, że pracownicy, którzy przyznali się do bycia osobą autystyczną zostają wykluczeni społecznie lub zwalniani z pracy.

Czy wie Pan(i) czym jest autyzm? (w proc.)

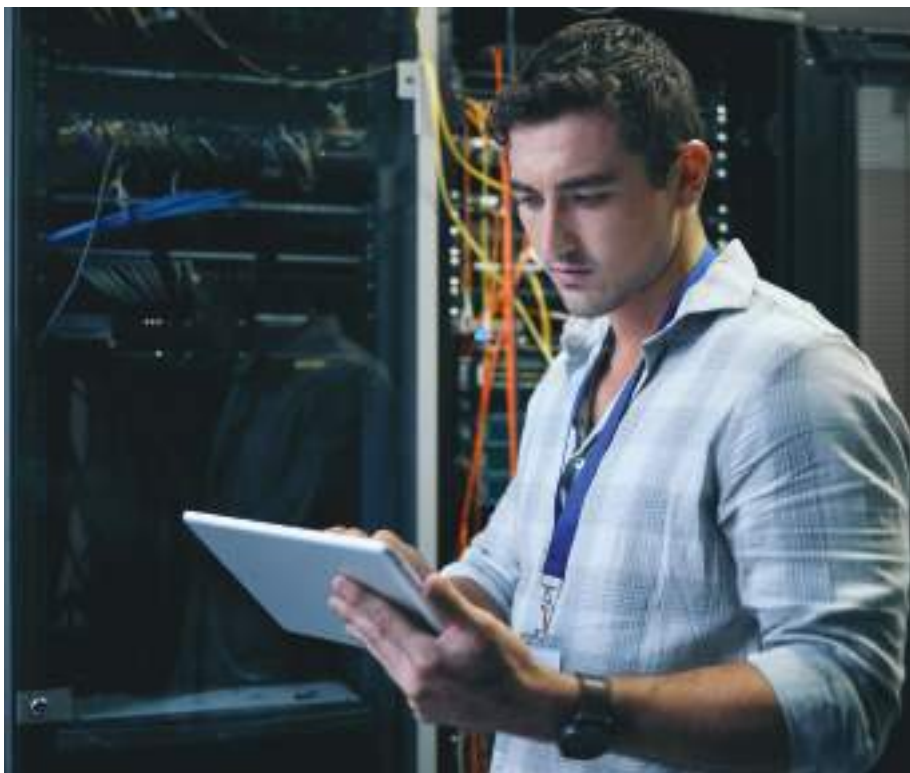
- Wiem dokładnie, czym jest autyzm i jakie cechy/zachowania wyróżniają osoby z autyzmem
- Wiem ogólnie, czym jest autyzm i orientuję się mniej więcej jakie cechy/zachowania wyróżniają osoby z autyzmem
- Wiem ogólnie, czym jest autyzm, ale nie wiem zupełnie jakie cechy/zachowania wyróżniają osoby z autyzmem
- Nie wiem zupełnie, czym jest autyzm i jakie cechy/zachowania wyróżniają osoby z autyzmem

Specyficzne kompetencje osób w spektrum mogą przynieść pracodawcom wiele korzyści. Nie ma jednej idealnej pracy dla osób autystycznych. Wiele zależy od ich indywidualnych talentów, zdolności i zainteresowań.

Jednak, jak udowadniamy w raporcie, można wyróżnić pewne pozytywne cechy na ogół związane ze spektrum. Przede wszystkim drobiazgowość w działaniu, postępowanie zgodnie z zasadami i przywiązywanie do szczegółów. Dzięki temu osoby te doskonale mogą się sprawdzić we wprowadzaniu danych, edycji tekstów, czy katalogowaniu i archiwizowaniu. Często osoby autystyczne charakteryzują się zamiłowaniem do rutynowych, powtarzalnych czynności. To sprawia, że np. sortowanie, skanowanie, rozsyłanie informacji lub praca ze statystykami mogą być dla nich satysfakcjonujące. Wymienione wyżej atuty dają szerokie spektrum możliwości, które mogą wykorzystać zarówno potencjalni pracownicy jak i pracodawcy.

Osoby autystyczne mogą być ogromnym atutem dla firm. Niestety nie wszyscy potrafią dostrzec ich potencjał i zdolności. Dlatego tak ważna jest edukacja i wciąż rosnąca świadomość na temat autyzmu. Dzięki Waszemu wsparciu możemy podejmować działania, które umożliwią tworzenie lepszego świata dla osób autystycznych. Nasze kampanie rzecznicze wspierają budowanie systemowych rozwiązań wsparcia dorosłych osób autystycznych i poprawę ich sytuacji. W tym roku w Sejmie odbyła się oficjalna prezentacja naszego raportu, a pracę nad konkretnymi rozwiązaniami legislacyjnymi zaczęliśmy już w 2018 roku. Nasze działania to efekt Waszego wsparcia. Dziękujemy, że jesteście z nami! Tylko dzięki Wam możemy zmienić przyszłość już dziś.

— CO SŁYCHAC W JiM? —

Bezpłatna pomoc prawna w Fundacji JiM

Misją Fundacji JiM jest tworzenie lepszego świata dla osób autystycznych. Właśnie z tego powodu tak duży nacisk kładziemy na pomoc prawną, którą świadczymy w Fundacji. Tylko w tym roku udzieliliśmy ponad 400 porad - są one całkowicie bezpłatne. Zmodyfikowaliśmy również formularz interwencji, służący do zgłaszania problemów prawnych. Teraz skorzystać z niego może każdy, bez wymogu należenia do Klubu JiM.

W ramach programu interwencji oferujemy wsparcie wszystkim osobom w spektrum, z niepełnosprawnościami, zagrożonym wykluczeniem społecznym, a także ich rodzicom i opiekunom. Każda sprawa jest dla nas ważna ponieważ wiemy, że za każdym zgłoszeniem stoi człowiek potrzebujący naszej pomocy - osoba autystyczna, rodzic, czy nawet specjalista.

Porady, które oferujemy polegają na wyjaśnianiu treści przepisów, wskazywaniu przysługujących praw, przygotowywaniu projektów pism oraz wniosków i proponowaniu możliwych rozwiązań problemów czy sporów. Na bieżąco monitorujemy także zmiany w przepisach oraz pomagamy w zgłaszaniu przejawów dyskryminacji do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Wiemy, że nasze działania odnoszą realny skutek, czego dowodem jest podjęcie zgłoszonej przez nas sprawy przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Jakis czas temu o pomoc poprosiła nas mama pełnoletniego mężczyzny w spektrum - Krzysztofa. Wielokrotnie otrzymał on mandaty za brak maseczki mimo, że w czasie pandemii osoby autystyczne były zwolnione z obowiązku ich noszenia w miejscach publicznych. Mandaty zostały wystawione niezgodnie z prawem, Krzysztof nie został również pouczonej przez funkcjonariuszy o prawie do odwołania się w sposób dla niego zrozumiały.

W konsekwencji nie mógł skutecznie bronić swoich praw, ponieważ nie pozwalał mu na to stopień samodzielności i rozumienia rzeczywistości. Jego mama o całej sytuacji dowiedziała się dopiero po kilku miesiącach, kiedy na odwołanie od wystawionych mandatów było już za późno. Sąd nie podjął się rozpatrzenia sprawy. Bezradna kobieta zgłosiła się do naszej Fundacji, a my zrobiliśmy wszystko, by jej pomóc. Obecnie Rzecznik dokonuje czynności wyjaśniających oraz bada okoliczności zdarzenia a my liczymy na jego pozytywne rozpatrzenie.

Innym zakresem, szczególnie istotnym dla rodziców i opiekunów osób w spektrum jest kwestia związana z tzw. pkt 7 w orzeczeniach o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Tylko w ostatnim czasie dotarło do nas 5 wiadomości o pozytywnym zakończeniu długich postępowań, w których osoby w spektrum otrzymały orzeczenia pozwalające na rezygnację przez ich opiekunów z pracy zawodowej, z zachowaniem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wiemy, jak wiele emocji i nerwów niesie ze sobą konieczność poddania się badaniu przeprowadzonemu przez biegłych jak i uczestnictwo w posiedzeniach sądu, dlatego te pozytywne rozstrzygnięcia tak bardzo nas cieszą. Pozwalają także na analizę obecnego systemu orzekania o niepełnosprawności i ponawiania wniosków o zmianę przepisów. Wierzmy, że jest ona możliwa i każdego dnia robimy wszystko, aby osoby autystyczne mogły żyć w lepszym, bardziej przyjaznym świecie.

— CO SŁYCHAC W JiM? —

"Mały Książę" w wykonaniu podopiecznych JiM

Światła, kamera, akcja! Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej ramię w ramię z terapeutami wystąpili w świątecznym wydarzeniu pt. "Zróbmy to razem" na deskach teatru Monopolis w Łodzi! Zaprezentowali swoją wersję „Małego Księcia” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. To dzięki Twojemu wsparciu nasi podopieczni mogą realizować swoje marzenia!

To nie był spektakl jakich wiele. W przedstawionej przez nas wersji „Małego Księcia” główną rolę zagrała Marta – 30-letnia autystyczna kobieta, która do Fundacji trafiła w 2022 roku. Z początku nieśmiała szybko rozkwitła na scenie. Jej aktorski talent, o którym nasi terapeuci mówili „bezsprzeczny”; szybko wyszedł na jaw. Marta grając główną rolę w spektaklu łamała zakorzenione stereotypy i mity związane z osobami

w spektrum autyzmu. Dla niej jak i dla pozostałych autystycznych aktorów ten występ miał szczególne znaczenie. Spektakl nie tylko był szansą na pokazanie swojego talentu, ale także na to, by zostać dostrzeżonym, a także wysłuchanym. Oddaliśmy głos osobom w spektrum, a one najpiękniej jak mogły pokazały widowni kim są i na co ich stać!

Teatr daje poczucie bezpieczeństwa oraz sprawstwa i sukcesu. Nasi bohaterowie mieli przestrzeń do wyrażania emocji i pokazania siebie. Cały czas wspierali ich w tym terapeuci, którzy tego wieczora wystąpili razem z nimi! Spektakl, podobnie jak większość aktywności, był formą terapii i niezbędnego treningu umiejętności społecznych. Nowe doświadczenia pomogły im w nabraniu pewności siebie, a także zwiększyły ich szansę na samodzielną i szczęśliwą przyszłość. Aktorzy udowodnili nie tylko widzowi, ale też samym sobie, że nie ma granic nie do pokonania!

Premierę spektaklu poprzedziła projekcja filmu „Dziewczynka z zapłatkami”, który także został zrealizowany przez uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Film został wielokrotnie nagradzony na krajowych festiwalach filmowych. Liczymy, że „Mały Książę” powtórzy ten sukces i także podbije serca jurorów. Codzienna praca twórcza i śmiałe marzenia nie byłyby możliwe do zrealizowania bez wsparcia. Tylko dzięki naszym Darczyńcom osoby takie jak Marta mogą realizować swoje życiowe pasje i osiągać to, co z pozoru wydają się niemożliwe.

Miesiące prób i przygotowań zaowocowały w grudniu na scenie. Tak jak lata terapii i systematyczne wsparcie dają szansę na samodzielne i szczęśliwe życie. Dzięki takim osobom jak Ty osoby w spektrum mogą w pełni wykorzystać swój potencjał. Razem możemy stworzyć lepszy świat dla osób autystycznych.

Prace plastyczne naszych podopiecznych

Dzięki Twojemu wsparciu Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej codziennie mogą realizować swoje pasje. Każdego roku tworzą wyjątkowe dekoracje. Wykonywanie ozdób z ceramiki, drewna, papieru czy gliny to dla nich nie tylko dobra zabawa, ale przede wszystkim forma terapii i rehabilitacji.

Na zajęciach Uczestnicy pracują nad poprawą motoryki, koordynacji wzrokowo-ruchowej, a także – poprzez pracę w grupie – nad kontaktami społecznymi. Wykonane przez nich przedmioty trafiają na m.in świąteczny kiermasz, a pieniądze zebrane z ich sprzedaży są wykorzystywane do Treningu Umiejętności Społecznych, czyli wyjść do kina, zoo lub muzeum.

DZIĘKI TOBIE MOGĘ SIĘ **DZIŚ**

UŚMIECHNAĆ

PRZEKAŻ **1,5%** AUTYSTYCZNYM
DZIECIOM. ŻEBY MOGŁY SIĘ
UŚMIECHAĆ **KAŻDEGO DNIA**

KRS 0000127075

— ANIELSKIM PIÓREM —

Pomagając spełniasz marzenia

Jesteście dla nas największym i nieocenionym wsparciem! Każdego dnia dzięki Waszej pomocy życie tysięcy autystycznych osób zmienia się na lepsze. Bardzo się cieszymy, że coraz więcej osób czuje w sobie potrzebę pomagania i dołącza do naszego grona. Nasi podopieczni pragną Wam podziękować i złożyć życzenia. Oto niektóre z nich.

Żeby nigdy nie zabrakło Wam wiary w siebie! – Darek

To chyba najprostsze i najtrudniejsze do spełnienia marzenie: żeby wszyscy ludzie szanowali się nawzajem i byli uważni na swoje uczucia i emocje. – Paulina

Żebyście byli zdrowi i szczęśliwi. Tak po prostu. – Monika

Zdrowia dla Was i Waszych najbliższych! – Paweł

Żebyście zawsze byli szczęśliwi i doceniali każdą chwilę. – Dorota

Pokoju na świecie, zdrowia i miłości! – Ewa

Żeby spełniły się Wasze marzenia! – Joanna

Zdrowia, zdrowia i jeszcze raz zdrowia! – Bartek

Spełnienia wszystkich marzeń. – Milena

*Dziękuję za Twoje
wsparcie!*

FUNDACJA JiM
UL. TATRZAŃSKA 105, 93-279 ŁÓDŹ

TeleJiM 789 288 996
WWW.JiM.ORG
ANIOLY@JiM.ORG
WWW.FACEBOOK.COM/JiMHELP

KRS 0000 127075